

Volume 9, Issue 1, January 2022, p. 151-157

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal>.

ArticleHistory:

Received

23/11/2020

Accept

29/01/2022

**Available
online**

30/01/2022

MISTAKES MADE BY RUSSIAN-SPEAKING STUDENTS WHILE WRITING IN TURKISH

RUSÇA KONUŞAN ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE YAZARKEN YAPTIKLARI
HATALAR

Ayfer KARA¹

Abstract

There are similarities, common uses, and differences between languages. Common uses are easily understood by students and enables high-level learning of the target language. While similarities provide convenience in learning, they cause learners to compare language structures, idioms, and proverbs with their native language in the learning process. The student understands the subject but makes mistakes in speaking and writing in the target language with the intervention of their native language. In other words, the native language inhibits the target language. This study aims to examine the language mistakes in terms of speaking and writing of A2 level students whose native language is Russian in the context of proactive inhibition. The study data were collected during the 2020-2021 education year at Minsk State Linguistic University, Faculty of Interpretation and Translation, from 24 students learning Turkish as a first language by examining their compositions written on 10 different topics, "Traditional Recipes", "My Best Friend", "My Last Summer Vacation", "My Holiday Plan", "My Habits and Hobbies", "A Tale/Story For Us", "A Summary of a Book or Movie We Like", "A Famous Person of our Country", "Climate and Natural Phenomena of our Country", and "Our City", in terms of morphology, lexicological and syntactic (syntax) errors.

Key Words: Proactive inhibition, Russian, Turkish education.

Özet

Diller arasında benzerlikler, ortaklıklar ve farklılıklar vardır. Ortak durumlar, öğrenciler tarafından kolay algılanır ve hedef dilin yüksek düzeyde öğrenilmesine imkân tanır. Benzerlikler, öğrenmede kolaylık sağlarken öğrenenlerin dil öğrenme sürecinde dil yapılarını, deyimleri ve atasözlerini kendi ana dillerindeki karşılığıyla karşılaştırmalarına sebep olur. Öğrenci konuyu algılar, ama ana dilinin müdahalesiyle hedef dilde konuşurken ve yazarken hatalar yapar. Yani ana dili, hedef dili öğrenmesine ket vurur. Bu çalışmanın amacı, ileriye ket vurma bağlamında ana dili Rusça olan A2 seviyesindeki öğrencilerin konuşurken ve yazarken yaptıkları dil hatalarını incelemektir. Araştırmanın verileri, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Minsk Devlet Dil Bilimi Üniversitesi, Mütercim Tercümanlık Fakültesinde Türkçeyi birinci dil olarak

¹Okutman, Minsk Devlet Dil Bilim Üniversitesi, Doğu Dilleri Bölümü.
ayfer.kara44@yahoo.com

öğrenen 24 öğrencinin “Geleneksel Yemek Tarifi”, “En Yakın Arkadaşım”, “Geçen Yaz Tatilim”, “Tatil Planım”, “Alışkanlıklarım ve Hobilerim”, “Bize Ait Bir Masal/ Hikâye”, “Sevdiğimiz Bir Kitabın veya Filmin Özeti”, “Ülkemizin Ünlü Bir İnsanı”, “Ülkemizin iklimi, Doğa Olayları”, “Şehrimiz” olmak üzere toplam 10 konuda yazmış oldukları kompozisyonlarda yaptıkları biçim bilgisel (morfoloji), sözlük bilgisel (leksikolojik) ve söz dizimsel (Sentaks) yanlışlar doküman incelemesi yöntemiyle tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Rusça, ileriye ket vurma.

GİRİŞ

Yazma becerisinin kazanımlarından olan yazım yanlışları dilin dinleme, konuşma ve okuma temel becerileriyle de yakından alakalıdır. Yabancı dil öğretme metodolojisindeki yazma veya yazılı konuşma, yalnızca bir öğretim aracı değildir, yabancı dili öğretme hedefidir. E. N. Solovova, yazma ve konuşma arasındaki benzerlikleri inkâr etmeden, aralarındaki bir dizi farklılığın altını çizmektedir: Yazılı bir ifade, tamamen inşa edilmiş bir monologdur. Doğrudan iletişimin yokluğunda yazar, düşüncelerinin yanlış anlaşılmasını önlemek için ifadeyi genişletir. Yazı, özellikleri belirten ek bilgiler, tanımlar içerir. Bilgileri tutarlı ve mantıklı, açık ve özlü bir şekilde sunar (2002, s.6). Yazı yayımlandıktan sonra veya teslim edildikten sonra ondaki bir şeyi değiştirme, tekrarlar ve netleştirme fırsatı olmaz. Bu nedenle, yazı dikkatlice düşünülmüş ve doğru bir şekilde düzenlenmeye çalışılmış yazılı bir konuşmadır. Düzgün konuşan bir birey aynı ölçüde düzgün yazamayabilir veya düzgün anlamlı cümleler kuran biri aynı ölçüde düzgün yazamayabilir. Konuşurken konunun ne olduğunu biliriz ve verici birey mimikleriyle el hareketleriyle düşüncelerini alıcıya kolaylıkla anlatabilir. Ama düşüncelerini yazıyla anlatırken düşünerek ve dikkatli yazıyorsa daha düzgün ifade edebilir. Aksi takdirde yazarken doğru bir şekilde ifade edemez. Psikologlara göre işitilenlerin %10'u, görülenlerin %20'si, duyulan ve görülenlerin %30'u, yazılanların %50'si, konuşulanların %70'si hatırlanır yani öğrenilir. Psikologlar, yazılı konuşmanın temelini sözlü konuşma olduğuna inanırlar. Hem konuşmada hem de yazmada, fikirler ifade edilirken kelimeler gereklidir. Yazmak, okumakla da yakından ilişkilidir. Ayrılmaz şekilde bağlantılı iki tamamlayıcı aktivite okuma ve yazmadır. Yazarken, düşünceler semboller yardımıyla kodlanır; okurken kodlar çözülür. Yazma kuramının kurucusu olarak kabul edilen Baudouin de Courtenay, ilk kez 2 tür konuşma etkinliğine dikkat çekiyor; telaffuz-işitsel (Konuşma) ve yazılı-görsel (Yazma) (1963, s. 256)

Yazma, bazen basit kopyalamadan ibarettir. Bazen de yaratıcı bir yaklaşımla gerçekleştirilir ve dilbilgisi becerilerinin gelişmesine yardımcı olur. Yazma egzersizleri yapmadan öğrencilerin sözcüksel ve dil bilgisel materyalleri belleklerinde tutmaları zordur. Yazılı olarak yapılan tüm dil sistemi ve sözlü konuşma alıştırmaları, yazı öğretimini ilgilendirir. Yazılı sunumlar, denemeler, yaratıcı dikteler, belirli bir konuda bir mesaj için plan ve tezler hazırlamak, özel veya iş mektupları yazmak ve hikâyeler yazmak iletişimsel yazıya aittir. Herhangi bir konuda yazmak için, kişinin imla ve kaligrafi becerilerine, iç konuşmada oluşturulmuş bir konuşma oluşturma ve düzenleme becerisine ve ayrıca yeterli sözcük ve dilbilgisi birimlerini seçme becerisine sahip olması gerekir. Share'e göre, yazım yanlışları ses, yapı, cümle ve özellikle de anlam bilgisiyle ilişkilidir (2004, s.267). Sözdiziminin gelişimi, düşünmenin gelişiminin hem sonucu hem de ürünü olduğundan, yazılı konuşma ile aktif düşünme bağlantılıdır. Yazım, bir dilin kimliğini en doğru şekilde yansıtan aynadır. Yazımda önemli sorunların bulunması, dilin başka alanlarında, hatta o dilde meydana getirilen edebiyatta, ekonomide, siyasette birtakım sorunların yaşanmakta olduğunu anlatır (Çiftçi, 2006, s. 122). Bireyler ana dilinde bir düşünceyi ifade yazıya aktarırken kelimeyi yanlış yazabilir, noktalama işaretlerini yanlış koyabilir, cümlenin anlamında düşüklük olabilir. Yabancı bir dilde yazarken en çok yapılan yanlışlar sözdiziminde yapılır. Yabancı bir dilde düşünceleri yazılı olarak ifade etme yeteneği sürekli olarak geliştirilmelidir. Düşüncelerin veya konuşmaların doğru ve etkili bir biçimde verici tarafından yazıda ifade edilmesi alıcının kolay bir şekilde anlamasını sağlar. “Anlamı bilinmeyen veya yanlış bilinen kelimeler, yanlış duyulan veya okunan bir kelimenin yazımı da yanlış olacaktır. Bu nedenle, yazım yanlışlarının nedenleri tek boyutlu değil, çok boyutludur” (Akkaya, 2013, s. 35) Ama bir

dili yabancı dil olarak öğrenen bireyler düşüncelerini o dilde ifade ederken tamlamalarda, sözdiziminde ve eylemlere getirdikleri eklerde yapmaktadırlar. Çünkü yabancı bir dili öğrenirken özellikle ileri yaşta dil öğrenenler kendi dillerinde düşünüp yabancı dile çeviri yaparlar.

Bu araştırmanın amacı, Minsk Dil Bilim Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Fakültesinde okuyan, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve ana dili Rusça olan A2 seviyesindeki öğrencilerin sınav kâğıtlarında en çok yaptıkları yazım yanlışlarını ve Türkçe öğretmeninin yazım yanlışlarının nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır: 1. Öğrencilerinin sınav kâğıtlarında yaptıkları yazım yanlışları nelerdir? 2. Bu yazım yanlışları hangi dil bilgisi konularını kapsamaktadır? 3. Türkçe öğretmeninin öğrencilerin yaptıkları yazım yanlışlarının sebeplerine ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel bir çalışma olup üniversite öğrencilerinin özellikle hangi dilbilgisi konularında yazım yanlışlarını betimsel olarak belirlenmiştir. Araştırmada var olan bir durum, tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey veya nesne kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2006, s. 77). Türkçe öğretmeninin öğrencilerinin yaptıkları yazım yanlışlarının sebeplerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniği (Büyüköztürk, 2009, s. 269) ifade etmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Minsk Devlet Dil Bilim Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Fakültesinde okuyan yirmi dört birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

2020-2021 Eğitim-Öğretim yılının ikinci döneminde Minsk Dil Bilim Üniversitesinde okuyan öğrencilerin kâğıtları Türkçe öğretmeni tarafından incelenmiştir. Öğrencilerin yaptıkları yazım yanlışlarından alıntılar yapılarak araştırmanın verileri desteklenmiştir. Araştırma verilerinin analizinde, içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Analiz sürecinde elde edilen veriler belli temalar altında toplanmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Rusça ve Türkçe ayrı dil ailelerinden olduğu için iki dil arasındaki farklılıklar öğrencinin yavaş ama doğru bir şekilde Türkçe öğrenmesini sağlamaktadır. Rusçada ve Türkçe arasındaki benzerlikler ise öğrencilerin yazarken ve konuşurken hem kolay öğrenmelerine hem de hata yapmalarına sebebiyet vermektedir. Rusçanın Türkçeye bu olumsuz etkisine ileriye ket vurma denmektedir. Öğrencilerin yaptıkları hataların çoğu kendi dillerinden direkt çeviri yoluyla yaptıkları hatalardır. Bu çalışmada ana dili Rusça olan ve Türkçe seviyeleri A2 seviyesinde olan 12 kişilik iki grupta yer alan öğrencilerin 10 konuda yazdıkları kompozisyonlarındaki yanlışlar üç ana başlık altında incelenmiştir:

1. Çekim ekleri ile ilgili yanlışlar (Zamanlar, ismin hâl ekleri, tamlama, çoğul ve iyelik ekleri).
2. Kelimeleri ve kelime eklentilerini (Edatlar ve bağlaçlar)yanlış anlamda kullanma ile ilgili yanlışlar.
3. Cümleyi yanlış kurma ile ilgili yanlışlar (Sentaksla ilgili yanlışlar).

Çekim Ekleriyle İlgili Yanlışlar

Bu yanlışlar daha çok doğrudan çeviri yapmaktan veya eylemin hangi eki alacağını bilememekten kaynaklanan yanlışlardır. Öğrencilerin ana dilleri hedef dilin zihinde doğru kodlama yapmasına ve bu kodun kalıcı olmasını engellemektedir.

Zamanlarla İlgili Yanlışlar

Ruşça zamanlar aсısından Türkçe kadar zengin bir dil değildir. Ruşçada gelecek zaman, belirli geçmiş zaman ve şimdiki zaman (Hem şimdiki zaman hem de geniş zaman yerine kullanılır) olmak üzere c zaman vardır. Ruşça eylemler, tamamlanmış (Совершенный вид) ve tamamlanmamış (Несовершенный) eylemler olmak üzere iki türlü ekimlenir: Tamamlanmış eylemler (*побежать/побежат’/koşmak, построить/построит’/inşa etmek, влюбиться/Влюбит’ся/ашık olmak, размышлять/размыřлат’/düşünmek, düşünmeye dalmak; продумать/продумат’/iyice düşünmek) belli bir sonucu olan, kısa sürede yapılmış ve bitmiş olan, tek seferde gerçekleşen, tamamlanmamış eylemler (*бежать/бежат’, любиться/любит’ya, мыслять/мыřлат’, продмывают’/produmivat’) belli bir süreçte gerçekleşen, sonuca ulaşmayan, tekrarlanabilen eylemlerdir. Örneğin; Убийца побежал, а я пошла звонить в полицию/Убийца побежал, а я пошла звонит’ v politsiyu/Katil koştu, ben ise polisi aramaya gittim (Tamamlanmış). Убийца бежал, а я шла звонить в полицию/Убийца бежал, а я шла звонит’ v politsiyu/ Katil koşarken ben telefon etmeye gidiyordum (Tamamlanmamış). Öğrencilerin Ruşça dil bilgisi bilgileri Türkçe yazarken şimdiki zamanın hikyesini doğru kullanmalarına engel olmaktadır. rnek 1: *Geçen yaz okuldan mezun oldum. Ancak o günde arkadaşlarımla yazlıkta buluştuk ve çok iyi vakit geçiyorduk. Bütün gece dans ediyorduk, şarkı söylüyorduk, gelecek planlarımızı konuşuyorduk ve sabah 4’te şafağı izlemeye gittik.* rnek 2: *Biz büyük bir pasta yaptık, akşamdan sabaha kadar şarkı söylüyorduk ve dans ediyorduk.* Ruşçada bütün gece, bir saat boyunca, sık sık gibi belirli bir sürede yapılan ve tekrarlanan eylemler için tamamlanmamış zaman yani şimdiki zamanın hikyesi kullanılır. rnek 2: *“Arkadaşımla aynı fakültede okuruz” (yanlış)/ Мы учимся на одном факультете с моей подругой. “Okuyoruz” olmalıydı, çünkü hl okuyorlar.* rnek 3: *“Umarım, Nastaya’m hayatında mutlu olacak, o bunu hak eder.* (Yanlış) ediyor (doğru) Надеюсь, что Настина жизнь будет счастливой, она этого заслуживает. Ruşçada geniş zaman ve şimdiki zaman aynı olduğundan yani ikisi için tek zaman kullanıldığı için ğrenciler A2 seviyesinde iki zamanı birbirine karıştırmaktadırlar.**

Hâl Ekleriyle İlgili Yanlışlar

Ruşçada da hâl ekleri vardır. Ama canlı, cansız çoğul ve tekilerin çekimleri Türkçeden farklıdır, sondaki harfler değişikliğe uğrar veya kökte değişiklik olur. Örneğin; двочка (Kız), двочки (Kızlar), двочки (Kızın), двочек (Kızların). Öğrencileri zorlayan durum eylemlere göre kelimelerin aldığı eklerdir. Bunların bazıları aynı bazıları farklıdır. Öğrenciler yazarken ve konuşurken Ruşçadaki bilgilerini Türkçeye transfer edip hata yapmaktadırlar. rnek 1: *“Bir fırın tepsisi yağla yağlayıp.”* (Yanlış) Смазав противень сливочным маслом/ Fırın tepsisini yağla yağlayıp (Doğru). Ruşçada fırın tepsisini tek bir kelime kaşılıyor ve cansız olduğu için de hâl eki almıyor. rnek 2: *“Tırnaklarımda çizmeyi seviyorum”* (Yanlış) Я люблю рисовать на своих ногтях/Tırnaklarıma resim çizmeyi seviyorum. Ruşçada çizmek –de hâli ile kullanılır. rnek 3: *“şehir merkezindeki meydana  çeşmenin gösterisi... görebilirsiniz”* (Yanlış) Вы можете увидеть представление трх фонтанов на площади города/ Siz şehrin merkezindeki meydana  fiskiyeinin gösterisini görebilirsiniz (Doğru). Bu örnekte kelimeye hem –i hâli getirilmemiş hem de “fiskiye” yerine “eşme” kelimesi anlam olarak yakın olmakla birlikte yanlış seçilmiştir. rnek 4: *“Farklı köylere gideceğiz, çünkü herkesin tarihini ve manzaraları görmek isteriz”* /Мы ездим по разным деревням, потому что хотим увидеть достопримечательности и историю каждой деревни. Biz farklı köylere gidiyoruz. Çünkü biz her köyün tarihini (tarihi eserlerini) ve görülmeye değer yerlerini görmek istiyoruz. rnek 5: *“O her şeyden endişelenir.”* (Yanlış) Он обо всем беспокоится/ Она волнуется о всего/ Она волнуется за всего/ O herşeye endişelenir. (Doğru). rnek 6: *Arkadaşım vresel problemlerine (problemlere) ve ekolojik projelerine (Projelere) ilgi duyar.”* / Мой друг интересуется проблемами окружающей среды и экологическими проектами. /Arkadaşım vresel problemlerle ve ekolojik projelerle ilgilenir. Bu cümlede –in eki fazladan kullanılmıştır.

oğul Ekiyle İlgili Yanlışlar

Türkçede bazı belgisiz sıfatlardan sonra (Birkaç, az- biraz, çok- birçok, çoğu, her, herhangi bir, hiç- hiçbir) okluk eki kullanılmaz. rnek 1: *“Daşa’nın birkaç hobileri var.”*

(Yanlış) У Даши несколько увлечений (Uvleçeni-y-çoğul -in hâli) / Daşa'nın birkaç hobisi var (Doğru) увлечение (uvleçeniye-tekil), увлечения (Çoğul). Örnek 2: "Benim az arkadaşlarım var." / У меня мало друзей. Örnek 3: "Benim çok arkadaşlarım var" / У меня есть много друзей.

Tamlamalarla İlgili Yanlışları

Rus öğrencilerin en fazla hata yaptıkları konu tamlamalardır. Tamlamalardan en kolay kavradıkları ise sıfat tamlamasıdır. Buna rağmen bununla ilgili bir örnek tespit edilmiştir. Örnek 1: "Rogvolod'un adlı bir kızı vardı, Rogneda" У Рогволода была дочь по имени Рогнеда (Rogvold'un Rogneda adında bir kızı vardı. / Rognold'un Rogneda adlı bir kızı vardı). Örnek 2: "Farklı Belarus şehirlerine turuna çıkmak istedik." Ama fikrimizi değiştirdik." Мы хотели посетить разные города Беларуси. / Biz farklı şehirleri ziyaret etmek (gezme) istiyorduk. / Belarus şehirleri turuna çıkmak istiyorduk. Rusça tamlamalarda her iki kelime de ek aldığı için öğrenci birinci kelimeye de ismin –e hâlini eklemiştir. Örnek 3: "Bugün size patatesli gözlemesi (gözleme) pişirmeyi anlatacağım." / Сегодня я расскажу, как приготовить драники. Örnek 4: "Onda iyi alışkanlıklar" У него хорошие привычки/ Onun iyi alışkanlıkları vardır. Örnek 5: Draniki, Belarus'un en popüler yemektir (yemeğidir). / Драники- самое популярное блюдо в Беларуси/ Draniki, Belarus'ta en popüler yemektir.

Tablo 1. Çekim Ekleriyle İlgili Yanlışlar

Zamanlarla ilgili yanlışlar	260
Hâl Ekleriyle İlgili Yanlışlar	931
Çoğul eki ile ilgili Yanlışlar	125
Tamlamalarla İlgili Yanlışları	421

2. Sözdizimi ile İlgili Yanlışlar

Rusçanın ve Türkçenin cümle kuruluşu farklıdır. Rusçada öznenen sonra yüklem gelmektedir (Özne+yüklem-+tümleç). Cümle oluştururken yapılan yanlışlar sadece öğelerin diziliminden kaynaklanmaz. Öğrenci kendi ana dilinden Türkçeye direkt çeviri ve transfer yapması veya Google translate kullanması da yanlış yazmasına ve konuşmasına sebebiyet verir. Örnek 1: "Yazın, bahçeye bakmak daha eğlenceli olmak için kebab yapıyoruz ve nehre yüzüyoruz" (Yanlış) Летом, Чтобы было веселее смотреть за огородом (Садом), мы жарим шашлык и ходим на печку плавать/ Yazın, bahçeye bakmak (Bahçeyle ilgilenmek) daha eğlenceli olsun diye biz kebab yapıyoruz (Yaparız) ve nehre yüzmeye gidiyoruz (Gideriz)/Yazın bahçeye bakmak ve bahçedeki hayatımızın daha güzel geçmesi için kebab yaparız ve nehre gideriz (Bu çeviri Türkçeye daha uygun). Burada hem bir birleşik cümle kurmak ile ve doğrudan çeviri yapmak ile ilgili bir sıkıntı var. Örnek 2: "Bu nedenle insanlar genellikle bize 'melek gibisiniz' diyorlar ama kara mizahımız diye bilmiyorlar." Поэтому люди обычно нам говорят «вы как ангелы», но на самом деле они не знают что у нас чёрный юмор. Bundan dolayı insanlar bize "Siz melek gibisiniz" diyorlar, ama gerçekte bizim kara mizahlı olduğumuzu bilmiyorlar. Örnek 3: "Rogvolod istedi Rogneda'yi Kiev Prensi Yaropolk bir eş olarak" (Yanlış) Рогволод хотел, чтобы Рогнеда стала женой Ярополка. Rogvolod Rogneda'nın Yaropolk'un eşi olmasını istiyordu. Rusçadaki gibi cümlelerin öğeleri dizilmiştir. Örnek 4: "Bu yaz her zamanki gibi sebze bahçesinde çalışacağım anneme yardım etmek için" (Yanlış) Этом летом я, как обычно, буду работать в огороде, чтобы помочь маме. Bu yaz her zamanki gibi anneme yardım etmek için sebze bahçesinde çalışacağım. Rusçadaki gibi cümlelerin öğeleri dizilmiştir, yüklem baştır. Örnek 5: "Ebeveynleri köydeki öğretmenler olarak çalıştı." Её родители работали учителями в деревне / Её родители были сельским учителями. Onun ebeveyni köyde öğretmen olarak çalışıyorlardı/ Onun anne ve babası köy öğretmenleriydi. Örnek 6: "Ne zaman evden Minsk'e gitmek için ayrılıyorum, köpeğime ihanet ediyorum gibi bir duygum var" Когда я уезжаю из дома в

Минск, то чувствую себя так, словно я предаю свою собаку. Ben ne zaman Minsk'e gitmek için evden ayrılısam kendimi köpeğimi aldatıyormuş gibi hissediyorum. Örnek 6'daki cümle kuruluşundaki yanlışlık Rusçadan doğrudan çeviri yapılmasındandır.

Tablo 2. Sözdizimi ile İlgili Yanlışlar

Ögelerin Yanlış Dizilişi ile ilgili Yanlışlar	Birleşik cümlelerde fiilimsilerle ilgili yanlışlar
571	253

3. Kelime ve Kelime Eklentileriyle İlgili Yanlışlar

Bireyin kendisini sözlü ve yazılı ifade ederken üretici kelime hazinesini kullanır. Alıcı kelime hazinesi bireyin anladığı sözleri içerir. Üretici kelime hazinesine göre alıcı kelime hazinesi daha zengindir. Öğrencilerin kompozisyonlarındaki yanlışlar bazı sık kullanılan eylemlerin iyi kavranmadığının göstergesidir. Öğrenciler kelimelerin anlamına sözlük yerine Google translate'ye bakmışlardır.

Kelimelerin Yanlış Anlamda Kullanımıyla İlgili Yanlışlar

Cümlelerin anlamına uygun kelime yerine yakın anlamlı sayılabilecek bir başka kelimeyi kullanılmaktadır. Örnek 1: “*Orada birçok ünlü Belarus figürü doğdu.*” В этом городе родилось много известных белорусских деятелей. Bu şehirde pek çok ünlü kişi doğdu. Örnek 2: “*Ben yeni yılı ailemle tanıştık*” Я встретила новый год со своей семьей/ Я отмечала новый год со своей семьей. Ben yeni yılı ailem ile birlikte kutladım. (Doğru) “встретила” Google translate’de “tanıştık” şeklinde Türkçeye tercüme edilmiştir. Örnek: “*Uzun zamandır görmediğim sınıf arkadaşlarıyla tanıştım.*” (Yanlış) “tanıştım” yerine görüştüm/buluştum. Örnek 3: “*Farklı yarışmalara binmek için koşu, futbol ve voleybol yapıyor.*” (Yanlış) Он занимается бегом, футболом, волейболом, чтобы участвовать в разных соревнованиях/ О farklı yarışmalara katılmak için voleybol, futbol ve koşu çalışıyor. “Katılmak” yerine “binmek” eylemi kullanılmıştır. Örnek 4: “*Nastya'nın matematik tutumu var, şimdi Minsk'te inşaatta okuyor.*” У Нasti математический склад ума, сейчас она учится в Минске на строительном факультете/ Nastya matematiksel bir zekâya sahip, şimdi Minsk'te inşaat mühendisliği fakültesinde okuyor. Örnek 5: “*Okul zamanında arkadaşım ile birlikte evsiz (Sokak) hayvanlara yardım ederdik*” Когда мы с подружкой учились в школе, то мы помогали бездомным животным. Biz arkadaşım ile okulda okurken (okul yıllarımızda) evsiz hayvanlara yardım ediyorduk. Örnek 6. “*Dostum ataçlı ve cesurdur.*” Моя подруга храбрая и целеустремлённая/ Arkadaşım cesur ve kararlıdır.

Kelime Eklentilerinin (Bağlaç ve Edatlar) Kullanımıyla İlgili Yanlışlar

Tam olarak iki cümle veya kelimeler arasındaki anlam bağlantısını kavrayamamaktan kaynaklanmaktadır. Örnek 1: “*Birkaç defa bile kendine giysi dikti*” (yanlış yerde kullanılmış) Несколько раз она даже сама сшила себе одежду/ Birkaç kez kendi giysilerini bile dikti. Nastya çok yetenekli bir insan. Örnek 2: “*O çok iyi resim yapar. Bununla birlikte (Yanlış) Nastya yetenekli biridir*” (iki olumlu cümlelerin arasına “bununla birlikte” gelmez. Поскольку Настя очень талантливая личность, она очень хорошо рисует. Örnek 2: *Ne güzel ki onunla arkadaşız (yanlış) Как замечательно, что мы с ней дружим.* İyi ki biz onunla arkadaşız/ Bizim onunla arkadaş olmamız ne kadar güzel (ne kadar harika)! Örnek 3: “*O ne düşündüğünü söylemekten korkmaz için saygı duyuyorum*” Я её очень уважаю, потому что она не боится говорить то, что думает. (то есть, она всегда говорит правду) /Ben ona çok saygı duyuyorum, çünkü düşündüğünü söylüyor (Yani, o her zaman gerçeği söyler). Örnek 5: “*Belarus mutfağında Polonya, Litvanya, Letonya, Ukrayna hatta Yahudi-Koşar mutfağının aksanları (Yanlış) var, bununla birlikte (Yanlış) yemeğimiz yolunda (Gereksiz) lezzetli ve çok çeşitlidir.*” В белорусской кухне есть нотки польской,украинской, литовской, русской и кошерной еврейской кухни.Однако, несмотря на это, (yanlış) наша еда вкусная и очень разнообразная./ Belarus mutfağında Polonya, Litvanya, Letonya, Ukrayna hatta Yahudi-Koşar mutfağının etkileri

(İzleri) vardır, bunun içindir ki yemeklerimiz çok çeşitli ve lezzetlidir. Öğrencinin Rusçada kullandığı bağlaç iki cümlemin arsına uygun değildir.

Tablo 3. Kelimelerin ve Kelime Eklentilerinin Yanlış Anlamda Kullanımı

Kelimelerin yanlış anlamda kullanılması	Bağlaçların ve edatların yanlış yerde kullanımı
134	490

SONUÇ VE ÖNERİLER

Diller arasındaki ortaklıklar kolaylık sağlarken benzerlik ve farklılıklar çoğu zaman öğrencinin dil öğrenim sürecinde dil yapılarını, sözcükleri ve kavramları direkt olarak kendi ana dilindeki hâliyle kullanmasına sebebiyet vermektedir. Dört temel beceri bazında düşündüğümüzde bu hataların çoğu yazılı anlatım ve konuşma becerisinde görülmektedir. Rusça bazı eylemlerin aldıkları hâl ekleri Türkçedeki gibidir, bazıları da farklı farklı hâl ekleri talep ederler. Bu yüzden öğrencilerin ana dili Rusça, onların Türkçe konuşmalarına ve yazmalarına ileriye doğru ket vurmaktadır. Öğrencilerin yazmış oldukları kompozisyonlarında biçim bilimsel (Morfolojik), sözlük bilimsel (Leksikolojik) ve söz dizimsel (Sentaks) 3180 yanlış tespit edilmiştir. Bunların 2303'ü (%72,42) Rusçanın Türkçeye ket vurmasından kaynaklanırken, 877'si (%27,68) yeterince konuyu kavrayamamalarından kaynaklanmaktadır. Öğrenciler en çok hâl eklerinde ve cümlemin öğelerinin dizilişinde yanlışlar yapmışlardır. Fiilimsilerde çok yanlış yapmalarının sebebi fazla birleşik cümle kurmalarıyla ilgili olabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, A. (2013). 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazım Yanlışları Sıklığı ve Yazım Yanlışlarının Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (4), 33-52.
- Biçer, N. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ana Dilinin Etkisi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(14), 41-58.
- Boduen de Kurtene İ.A. (1963). *İzbrannıye Trudı po Obşemu Yazıkoznaniyu*. Moskva: Akademi Nauk SSCB.
- Büyükköztürk Ş. Kılıç, Çakmak, E. Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Candaş Karababa, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Çiftçi, M. (2006). "Türkçe Öğretiminin Sorunları" *Türkçenin Çağdaş Sorunları*. (Editörler: Prof. Dr. Gürer Gülsevin, Doç. Dr. Erdoğan Boz). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Seven, M. A. ve Engin, A. O. (2010). Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. C12, S.12, s.189-212, Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisobil/issue/2822/38073>.
- Solova, E. N. (2002). *Metodika Obuçeniya İnostrannum Yazıkam*: Bazoviy Kurs Lektsiy. Moskva: Prosveşeniye.
- Share, D. L. (2004). Orthographic Learning at a Glance: On the Time Course and Developmental Onset of Self-Teaching. *Journal of Experimental Child Psychology* 87, 267-298.